

Sygn. akt IV U 1990/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Guniewska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Magdalena Rykała-Płodzień

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2019 r.

sprawy E. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w R.

o wysokość emerytury rolniczej

na skutek odwołania E. S.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w R.

z dnia 23 października 2018r., z dnia 31 października 2018r., z dnia 6 listopada 2018r., z dnia 28 listopada 2018r.
znak (...) -2

z dnia 31 października 2018r. znak : (...)

oddala odwołania.

Sygn. akt IV U 1990/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 5 czerwca 2019 r.

Decyzją z dnia 23 października 2018r. znak: (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, rozpoznając wniosek z dnia 12.10.2018r., przyznał E. S. prawo do emerytury rolniczej od 1 sierpnia 2018r. w wysokości 877,80 zł miesięcznie.

Decyzją z dnia 31 października 2018r. znak:(...) KRUS ustalił nadpłatę emerytury rolniczej w okresie od 01.08.2018r. do 31.10.2018r. w kwocie 306,45 zł. Poinformował E. S., że powyższa kwota będzie potrącana z pobieranej emerytury w wysokości 269,80 zł.

Decyzją z dnia 31 października 2018r. znak: (...) Prezes KRUS działając z urzędu, przeliczył E. S. emeryturę od 01.11.2018r. i ustalił jej wysokość na kwotę 660,00 zł miesięcznie z uwzględnieniem potrącenia kwoty 269,80 zł.

Decyzją z dnia 6 listopada 2018r. Prezes KRUS ponownie ustalił wysokość emerytury wnioskodawczyni na kwotę 841,76 zł miesięcznie.

Odwołanie od w/w decyzji złożył pełnomocnik E. S. wnosząc o ich zmianę poprzez zobowiązanie KRUS do przyznania prawa do emerytury rolniczej w dotychczasowej wysokości 959,95 zł miesięcznie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wyjaśnił, iż w dniu 18.10.2018r. do KRUS wpłynęło pismo Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w P., z którego wynika, że od 1 sierpnia 2018r. przyznał i podjął o wypłatę emerytury dla E. S.. W związku z tym, że okresy pracy zawodowej, które zaliczył ZUS do świadczenia były również uwzględnione do przyznania emerytury rolniczej w 2009r. KRUS przeliczył świadczenie i nowa wysokość emerytury bez uwzględnienia pracy zawodowej wyniosła 877,80 zł. W ocenie organu rentowego wszystkie zaskarżone decyzje są prawidłowe i znajdują oparcie w przepisach ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Decyzją z dnia 28 listopada 2018r. znak: (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ponownie ustalił wysokość emerytury rolniczej E. S. na kwotę 795,76 zł przy uwzględnieniu potrącenia 36,65 zł tytułem nienależnie pobranych świadczeń.

W odwołaniu pełnomocnik wnioskodawczyni wnosił o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury rolniczej w wysokości 959,95 zł.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podał, iż zaskarżoną decyzją dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury rolniczej po zakończeniu dokonywania potrąceń. Wskazał, iż zarówno część składkowa świadczenia w wysokości 155,19 zł, jak też część uzupełniająca w kwocie 867,22 zł, są takie same jak w decyzji z dnia 6 listopada 2018r.

Zarządzeniem z dnia 25 lutego 2019r. Sąd połączył sprawy z odwołań E. S. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego do wspólnego prowadzenia i rozstrzygnięcia pod sygn. akt IV U 1990/18.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. S. urodziła się (...)

W dniu 29 grudnia 2008r. złożyła wniosek o emeryturę. W kwestionariuszu dotyczącym okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresów podlegających zaliczeniu do tego ubezpieczenia wskazała: od 23.07.1967r. do 30.12.1969r. – praca w gospodarstwie rodziców, od 31.12.1969r. do 30.06.1982r.- własne gospodarstwo rolne (ubezpieczenie od 01.07.1977r. do 30.06.1982r.), od 07.10.1971r. do 24.02.1972r. i od 13.09.1972r. do 05.03.1973r. (...) Wytwórnia (...), od 19.05.1973r. do 21.07.1973r. – Zakład (...) L., od 01.02.1981r. do 30.06.1994r.- Rolnicza Spółdzielnia (...), od 01.07.1994r. do 02.12.1996r. praca we własnym gospodarstwie, od 01.07.1996r. do 28.02.2000r. renta z ZUS, od 01.03.2000r. do 31.12.2008r. własne gospodarstwo rolne. Na powyższe przedłożyła stosowne dokumenty, w tym świadectwa pracy.

Prezes KRUS w dniu 27 stycznia 2009r. wydał decyzję przyznającą E. S. wcześniejszą emeryturę rolniczą. Uwzględnił następujące okresy:

- od 23.07.1967r. do 30.12.1969r. – praca w gospodarstwie rodziców,
- od 07.10.1971r. do 24.02.1972r. i od 13.09.1972r. do 05.03.1973r. – praca zawodowa,
- od 19.05.1973r. do 08.06.1973r. – praca zawodowa,
- od 10.06.1973r. do 21.07.1973r. – praca zawodowa,

- od 01.07.1977r. do 30.06.1982r. – okres podlegania F.,
- od 01.02.1981r. do 14.11.1991r. – praca zawodowa,
- od 01.07.1994r. do 31.12.1996r. – okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu,
- od 01.01.2000r. do 31.12.2008r. - okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu.

Łącznie okresy pracy zawodowej wynosiły 11 lat 9 miesięcy i 27 dni.

Decyzją z dnia 11.03.2009r. Prezes KRUS przeliczył emeryturę rolniczą uwzględniając okres zatrudnienia w Rolniczej Spółdzielni (...) od 15.11.19991r. do 30.06.1994r. (po wyłączeniu zasiłków chorobowych – 1 rok 8 miesięcy i 8 dni). Łączny okres pracy zawodowej wyniósł 13 lat 6 miesięcy i 5 dni.

Kolejnymi decyzjami z dnia 22 czerwca 2009r., 18 czerwca 2010r., 15 czerwca 2011r. przeliczano świadczenie.

Każda z w/w decyzji zawierała pouczenie o konieczności powiadomienia organu rentowego o pobieraniu emerytury lub renty z innego tytułu – przyznanej przez inny organ. Zawierała również informację o konsekwencjach pobrania świadczenia nienależnie.

Na dzień 1 sierpnia 2018r. wysokość emerytury rolniczej E. S. wynosiła 959,95 zł netto.

W dniu 12 października 2018r. do KRUS Oddział (...) w R. wpłynęło pismo ZUS Inspektorat w P. informujące, iż od 1 sierpnia 2018r. przyznał i podjął wypłatę emerytury dla E. S.. Podał, iż przy ustalaniu prawa i wysokości emerytury nie uwzględniono okresów rolnych. Do stażu zaliczono natomiast następujące okresy zatrudnienia:

- od 07.10.1971r. do 24.02.1972r. i od 13.09.1972r. do 05.03.1973r. – (...) Wytwórnia (...),
- od 19.05.1973r. do 08.06.1973r. i od 10.06.1973r. do 21.07.1973r. – Zakład (...) L.,
- od 15.11.1991r. do 30.06.1994r. – Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w G..

Powyższe spowodowało wyłączenie przez KRUS okresów pracy zawodowej, które uwzględnił ZUS. Dlatego też decyzją z dnia 23.10.2018r. ustalił wysokość emerytury rolniczej wnioskodawczyni na kwotę 877,80 zł netto. Konsekwencją przyznania emerytury zarówno przez KRUS jak i przez ZUS było również powstanie nadpłaty za okres od 01.08. do 31.10.2018r. w kwocie 306,45 zł.

Dlatego też decyzją z dnia 31.10.2018r. prezes KRUS stwierdził nadpłatę świadczenia i jednocześnie poinformował, iż będzie ona potrącana z bieżących świadczeń od listopada w kwocie 269,80 zł, a w grudniu pozostała część 36,65 zł.

Powyższe skutkowało wydaniem decyzji w dniu 31.10.2018r. o wysokości emerytury od 1 listopada 2018r. w kwocie 660,00 zł i w dniu 06.11.2018r. o wysokości emerytury w grudniu 2018r. – 841,76 zł.

W dniu 26.11.2018r. E. S. złożyła oświadczenie, iż ulga podatkowa winna być przy świadczeniu ZUS.

Powyższe skutkowało wydaniem ostatniej z zaskarżonych decyzji, tj. w dniu 28.11.2018r., w której Prezes KRUS ustalił wysokość świadczenia na kwotę 795,76 zł netto miesięcznie.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o dokumentację znajdująca się w aktach organu rentowego, której treść nie była negocjowana przez żadną ze stron postępowania oraz treść pisma KRUS z 13 marca 2019r. (k. 43-45).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania nie są zasadne.

Zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. 2019r. poz. 299 j.t.) do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Powyższych okresów nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.

Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

Wnioskodawczyni urodziła się po dniu 31 grudnia 1948r. Miała przyznane prawo do emerytury rolniczej w 2009r., kiedy to zostały uwzględnione okresy pracy zawodowej. Jak wynika z pisma ZUS datowanego na dzień 08.10.2018r., a doręzonego KRUS 12.10.2018r., okresy pracy zawodowej zostały również uwzględnione w prawie do emerytury wnioskodawczyni z ubezpieczenia powszechnego.

E. S. nie poinformowała KRUS o wystąpieniu z wnioskiem o emeryturę z ZUS, jak też przyznaniu jej takiego prawa od 1 sierpnia 2018r., mimo iż w każdej decyzji była pouczana o takiej konieczności. Powyższe spowodowało powstanie nadpłaty świadczenia w wysokości 306,45 zł.

Zasady zwrotu nienależnie pobranych świadczeń określają m.in. przepisy ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, która to ustawa w art. 138 stanowi, że osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu.

Za nienależnie pobrane świadczenia uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata.

Pouczenie o którym mowa w art. 138 ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy jest przesłanką warunkującą obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 06.12.2010r., II UK 149/10, LEX nr 786385).

Należało zatem zbadać, czy wnioskodawczyni była prawidłowo pouczona o przesłankach skutkujących wstrzymaniem części emerytury rolniczej.

Wskazać trzeba, że w kwestii wymogów tego pouczenia istnieje szerokie orzecznictwo sądowe, które precyzuje warunki uznania pouczenia za prawidłowe. Tytułem przykładu można wskazać wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 05.03.2014r. (III AUa 1319/13, LEX nr 1451563), w którym stwierdzono, iż warunkiem uznania świadczenia za nienależnie pobrane jest pouczenie o okolicznościach, których wystąpienie w czasie pobierania świadczenia powoduje jego utratę (w całości lub w części). Pouczenie o takich okolicznościach nie może odnosić się indywidualnie do

pobierającego świadczenie, gdyż nie da się przewidzieć, które z różnorodnych okoliczności wystąpią u konkretnego świadczeniobiorcy. W tym sensie wystarczające jest przytoczenie przepisów określających te okoliczności. Jednakże pouczenie musi być na tyle zrozumiałe, aby pobierający świadczenie mógł je odnieść do własnej sytuacji. Ponieważ pouczenie dotyczy zmian w stanie faktycznym i prawnym w stosunku do stanu istniejącego w dacie przyznania świadczenia, pobierający świadczenie musi mieć możliwość skonfrontowania zmian, jakie zaszły w jego przypadku, z treścią pouczenia.

Odnosząc powyższe orzecznictwo do stanu faktycznego w niniejszej sprawie wskazać trzeba, że E. S. była prawidłowo pouczona o konieczności zawiadamiania organu rentowego o pobieraniu emerytury lub renty z innego tytułu, co ma wpływ na wysokość świadczenia.

W otrzymanej decyzji o przyznaniu emerytury rolniczej, jak też w decyzjach o jej przeliczeniu zawarta była informacja o tym, co stanowi świadczenie nienależne i konieczności zawiadomienia organu wypłacającego świadczenie o pobieraniu emerytury z innego tytułu - przyznanej przez inny organ. Wnioskodawczyni nie dopełniła powyższego obowiązku i w związku z tym emerytura rolnicza była wypłacana pomimo istnienia przesłanek do jej zmniejszenia. Tym samym pobrane przez wnioskodawczynię świadczenie w okresie od 01.08.2018r. do 31.10.2018r. w kwocie 306,45 zł było świadczeniem nienależnym i organ rentowy zasadnie zobowiązał wnioskodawczynię do jego zwrotu.

Przepis art. 139 powołanej ustawy przewiduje natomiast możliwość potrącania z pobieranego świadczenia kwoty nienależnie pobranych świadczeń, a zatem decyzja Prezesa KRUS z dnia 31 października o potrąceniu z emerytury rolniczej kwoty 269,80 zł z tytułu nienależnie pobranych świadczeń oraz decyzje z dnia 6 i 28 listopada 2018r. o potrąceniu reszty z kwoty 306,45 zł, tj. 36,65 zł są prawidłowe i znajdują oparcie w obowiązujących przepisach prawa.

Ustalona przez organ rentowy wysokość emerytury w zaskarżonych decyzjach jest właściwa. Obniżenie wysokości świadczenia w stosunku do wcześniej wypłacanej emerytury rolniczej wynika z faktu, iż KRUS uprzednio uwzględnił okresy zatrudnienia wnioskodawczyni, które to również okresy zostały uwzględnione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu wniosku o emeryturę z powszechnego systemu ubezpieczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd w trybie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł o oddaleniu odwołań z uwagi na ich bezpodstawność.